

Egészségért, Zsombón Településfejlesztési hozzájárulás

... szám alatti lakos vállalom, hogy az 1986. január 1. napjától 1990. december 31. napjáig terjedő időszak alatt a községben egészségház, idősok napközi otthona és víztároló építésére minden évben március 15-ig évi 600 forint településfejlesztési hozzájárulást fizetek." Ilyen nyilatkozatokat vittek a tanácstagok Zsombón házról házra. Természetesen mindenkit tájékoztattak, felvilágosítottak arról, hogy mire fordítja a tanács a községben az így összegyűlt összeget. A 2014 lakó közül Zsombón 1000 család jöhet számításba a teho fizetésénél. Ez ideig 90 százaléknál többen nyilatkoztak igennel. Persze, a többiek is hamarosan megkeresik a júniusban bizalmat kapott tanácstagok, hogy mások is segíthessék a községet.

Az igent mondó zsombóiak többsége az egészség-

ház építése mellett voksolt. Ez a létesítmény közel 8 millióba kerül. Természetesen, a hatszáz forintok nem fedezik ezt a költséget, mégis jelentős anyagi segítség lesz a megyei tanács támogatása, és a községi tanács pénze mellett.

Egyébként a község lakói társadalmi összefogásról eddig is adtak példát. Elég említeni a gázhálózat és a tornaterem építésénél végzett odaadó társadalmi munkájukat. Amire most pénzüket adják, azért máris dolgoztak szabad idejükben: elkészítették az egészségház alapjait.

Jó példát mutatnak tehát a zsombóiak mindenkinek. Tudják; végül is az ő jobb-létüket szolgálja majd az új intézmény, s így a pénzen kívül munkaejüket is nyújtják közösségük érdekében.

A. S.

Megkezdődött a színházi találkozó

Tegnap, hétfőn kezdődött és a hét végéig folytatódik a színházi találkozó, melynek házigazdája a JATE Klubszínpad. Amatőr színházi csoportok mutatkoznak be, pluszprogramként pedig a Balázs Béla Filmstúdió filmjeiből vetítenek néhányat. Ma, kedden este 7 órakor a szegedi Kisszínházban a *Monteverdi birkózókör* lép fel. Drámai események című produkciójukat *Jeles András* rendezte. Fél 8-kor a JATE aulájában *fuvala és zongorakonzert* kezdődik külföldi vendégművészek közreműködésével. *Marianne Eckstein*, az angliai A. Casella Konzervatórium fuvolatanára és *Francesco Mario Possenti* zongoraművész — aki 1984-ben elnyerte a magyar állam ösztöndíját Kocsis Zoltán zongora- és Kurtág György kamarazenei tanfolyamára a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán — többek között Platti-, Donizetti- és Rous-sel-műveket adnak elő.

Kiállítási napló

Adalékok a Szent-Györgyi-portréhoz

Liebmann Béla, a hazai fotóművészet doyenje a Szegedi Orvostudományi Egyetem oktatási épületének előcsarnokában ismét meglepetéssel szolgált. Még azoknak is tartogatott újdonságot, akik azt hitték, az idős mester minden fényképét ismerik már. Valóban ismerősek a nagyszerű tápéi életképek, a politikai riportfotók, tetten ért közéleti pillanatok, a Szegedi Szabadtéri Játékok történetét végigkísérő fotográfiai és kulturális-művészeti életünk olyan jeles személyiségeit megörökítő munkái, mint a Kodályt, Bartókot, Lehár Ferencet, Csontos Gyulát, Karádi Katalint és társaikat ábrázoló képek. Azt is jól tudtuk, hogy Liebmann Béla még a 30-as évek végén jó néhány fotográfiát készített a szegedi egyetemen tevékenykedő Szent-Györgyi Albertről, de hogy ilyen teljes képet tud rajzolni erről a kivételes képességű emberről, azt aligha hihettük.

Szent-Györgyi Albert, a 92. éven túl járó, USA-ban élő Nobel-díjas tudós a közelmúltban ismét a közérdekű középontjába került. Részint a televízióban vetített portréfilm jóvoltából, részint a nemrégiben megjelent tanulmánykötete kapcsán. A szegedieknek pedig épp lapunkban adtuk hírt arról, hogy a SZOTE központi könyvtárának munkatársai könyvet állítanak össze Szent-Györgyi

Albert Szegeden címmel. E kötetben nem tudományos feldolgozást kívánják elvégezni a kutatói pályának, hanem a színes egyéniség emberi arcát szeretnék megrajzolni, mindenekelőtt a szegedi tartózkodás lehetőség szerinti teljes dokumentálását igyekeznek elkészíteni.

Liebmann Béla fotósorozata több mint adalék ehhez a vállalkozáshoz. Szent-Györgyit olyan sokféleképpen, olyan színesen, olyan eredeti megközelítésben képes lecsévegre kapni, mely mentes minden protokolláris távolságtartástól, de mentes minden bennfenteskedő intimpistakodástól is. Ezek a portrék korrektek, az emberre koncentrációk, a környezet által hitelesítettek. Nem tudhatom, milyen kapcsolat lehetett Liebmann Béla és Szent-Györgyi között, de abban biztos vagyok, hogy egymás munkájának tiszteletben tartása és megbecsülése, a kölcsönös alkotói elkötelezettség segítette a fotográfiai létrejöttét. Az 1936 és 39 között készült felvételek megörökítik a tudóst laboratóriumában, a kémcsövek labirintusában, a díszdoktoravató ünnepi ceremóniáján, diákjai között, az immár színháztörténeti nevezetességű Hamlet-előadás létrehozóinak, a Nobel-díj hírének örömteli pillanataiban, egy teniszparti ellesett mozdulatában és az Alfa Romeo mellett — szinte valamenny-

nyin elmaradhatatlan pipájával, hamiskás mosolyával, bölcs tekintettel. Külön érdekes az a kép, amely a népszerűségi listán hirtelen az élre került Szent-Györgyit mutatja laboratóriumában a kor kiváló színésznőinek társaságában. — Gombaszögi Ella épp egy mikroszkóp lencsét keresi, Bulla Elma és Fejes Teri a különös világgal ismerkedik, Straub F. Bruno, a Nobel-díjas professzor asszisztense pedig megértően mosolyog.

A kiállítás élménye elővette velem Szent-Györgyi két éve megjelent válogatott tanulmányait, amelyben egy csodálatos bevezető olvas-tam, Ide másolom: „De hát igaz-e az, hogy a tudománynak nincs erkölcsi tartalma? Nem több-e a tudomány, mint pusztán gondolkodási módszer, eszközök, avagy adatok és könyvek halmaza? Nem élő társadalom-e a tudomány? Azt hiszem az. Számomra a tudomány első sorban is emberek társadalma, amely nem ismer sem időbeli sem térbeli korlátokat... Ennek a társadalomnak az erkölcsi alapszabálya egyszerű: kölcsönös tisztelet, szellemi tisztesség és jóindulat...”

Ezeket a gondolatokat velem felfedezni Liebmann Béla múltból előhívott fotográfiai láttán, melyek nem csupán kortörténeti dokumentumok, de tudatformáló, jellemépítő alkotások is.

T. L.

A török—magyar várháborúkról

A közelmúltban jelent meg az Akadémiai Kiadó gondozásában Szántó Imre szegedi professzor, minden bizonnyal nagy érdeklődésre számot tartó monográfiája: *Küzdelem a török terjeszkedés ellen Magyarországon. Az 1551—52. évi várháborúk. Bp. 1985.* A tetszetős kötet — fedőlapján Székely Bertalan Egri nők című ismert festményével — szintézisét nyújtja a szerző eddigi, a törökellenes harcokkal foglalkozó publikációinak és a különböző levéltárakban — többek között a bécsiekben — végzett forrásfeltárásainak.

A gazdagon illusztrált könyv a korszakkal foglalkozó szakemberek kívül joggal számíthat a szélesebb olvasóközönség érdeklődésére is, hiszen a várháborúk „klasszikus korszakának” egyik fontos eseménye Gárdonyi Géza Egri csillagok című regénye révén mélyen belevódott történeti tudatunkba.

Szántó Imre a várháborúk történetének feldolgozásakor elsődleges forrásnak tekintette a kortársak (I. Ferdinánd, Fráter György, Castaldo, Dobó István stb.) levelezését, a XVI—XVII. századi magyar és török történetírók (Forgách Ferenc, Istvánffy Miklós, Pecsevi stb.) leírásait, s nem utolsósorban Tinódi Lantos Sebestyén költőket is megihlető versés krónikáját.

A szerző a Buda elfoglalásától (1541) az egri vár diadaláig (1552) terjedő évtized hazai történetét körültekintően helyezi el a világpolitika fő áramában, mivel a korabeli világ események — a Habsburg—francia rivalitás Észak-Itália birtoklásáért és az európai hegemóniáért; az oszmán terjeszkedés a Földközi-tenger medencéjében stb. — döntő

módon meghatározták Magyarországon további sorsát.

Az 1526-os vereség után hazánk politikai és katonai szerepe jelentősen megváltozott Európában. A két birodalom (oszmán és Habsburg) közé ékelődött ország-gal immár más hatalmak „politizáltak”, területe pedig hadszínterré vált. Mivel a Habsburgok más irányú leköltöztetése miatt a számunkra kritikus évtizedekben nem tudtak elegendő erőfeszítést tenni, az országgyűlés terve, amely az egész uralkodó osztály legfőbb törekvését fejezte ki, kudarcba fulladt. A török hódítók és a Habsburgbirodalom között katonai erőkensúly jött létre, ezért azok a kísérletek, amelyek ezt az ingatag egyensúlyt felborulással fenyegették, szűkséggé váltak és újabb szenvedést okoztak az ország népének.

A kortársak természetesen másként látták az eseményeket. Számukra biztató volt Fráter György Erdélynek újraegyesítése a királyi Magyarországgal 1551-ben, és a török előnyomulás megállítására Eger falainál 1552-ben. Az országos összefogás és a török kiűzésének reménye hamarosan szertefoszlott, ennek ellenére az 1552. évi várháborúk fontos fordulópontot jelentettek XVI. századi történelmünkben. A török hadjáratok óriási pusztítást okoztak, és nagy területi veszteségekkel jártak, bebizonyosodott azonban, hogy a török katonai fölény nem volt elegendő a Habsburgok magyarországi védőfalának áttörésére. Ezért is tekintjük kiemelkedő haditettnek Eger hős védelmét, amellyel sikerült megakadályozni, hogy a török sereg a bányavárosok ellen forduljon, vagy Kassa

elfoglalásával megnehezítse a királyi Magyarország és Erdély érintkezését. Eger győzelmében része volt azoknak a váraknak is, amelyek — mint pl. Temesvár, Drégely — hosszabb-rövidebb időre leköttették a hódítókat, s elestük ellenére gyengítették erejüket.

A török terjeszkedés 1552 után sem szűnt meg, de a kiépült véghárendszerek sikeresen fékezte le az újabb próbálkozásokat. A nagy török terjeszkedés időszaka Szigetvár és Gyula elfoglalásával és Szulejmán szultán halálával 1566-ban lezárult. A török hódoltság határvonala mintegy évszázadra megmerevedett és elérte legnagyobb kiterjedését. Az 1568-ban megkötött drinápolyi béke pedig elismerte a két birodalom között kialakult határokat, s a status quo alapján véget vetett a nagy hadjáratoknak, miközben a magyar területek nagy részét kiszolgáltatta a török portyázók pusztításainak.

Rákos István

Alacsony nyugdíjűeknek díjtalanul

Újraszabályozzák a közgyógyellátást

Az Egészségügyi Minisztériumban készül a közgyógyellátásra vonatkozó új jogszabálytervezet. Mint az MTI munkatársát a minisztérium illetékesei tájékoztatták, a tervek szerint várhatóan díjtalanul látják el majd a gyógyászattal és gyógyászati segédeszközökkel az alacsony nyugdíjú lakosokat is. Vagyis lehetővé teszik, hogy ne kelljen fizetniük a gyógyszerért és a gyógyászati segédeszközökért azoknak a nyugdíjasoknak, akiknek a havi jövedelme nem több a minimális nyugdíjnál.

A most érvényes jogszabály értelmében csak az állami gondozott kiskorúak, a rendszeres szociális segélyben, a hadigondozottként pénzellátásban részesülők, valamint a velük együtt élő házas társuk, kiskorú gyer-

meik jogosultak erre a kedvezményre. Ugyancsak már régebb óta térítés nélkül kapnak gyógyszert és gyógyászati segédeszközöt a sorkatonák segélyezett családjai. Jelenleg összesen mintegy 200 ezer lakos részesül rendszeres szociális ellátásban és ennek járulékként közgyógyellátásban.

Az alacsony nyugdíjjal rendelkezők közül sokan igényelnek és kapnak rendkívüli segélyt évente egy vagy több ízben. Szociális ellátást élveznek tehát ők is, viszont ingyenes gyógyszer eddig nem illette meg őket, pedig többségük rászorul erre. Ez a helyzet indokolja, hogy közgyógyellátásban részesítsék az alacsony nyugdíjú lakosokat is.

Az intézkedés előreláthatóan a következő évben születik meg.

Kongresszusra készülnek

Ülést tartott a városi KISZ-bizottság

A KISZ KB 1986. május 22-ére hívta össze a KISZ XI. kongresszusát. A háromnapos tanácskozáson a Központi Bizottság beszámolt a 910 küldöttnek az ifjúsági szövetség elmúlt 5 esztendő munkájáról. A résztvevők egyebek mellett megvitatják majd a szövetség szervezeti szabályzatát, ezzel kapcsolatos módosításokról is határozhatnak. Szekcióüléseken foglalkoznak az egyes ifjúsági rétegek, korosztályok jellemzőivel, gondoljai-

val. Megvizsgálják az iparban és a szolgáltatási ágazatban, az élelmiszer-gazdaságban dolgozókat, külön az értelmiségieket, a fegyveres erőket és testületekben tevékenykedő fiatalokat, a diákokat. Külön fórumot kapnak a lakóterületek KISZ-esei is.

Tegnap, hétfőn a városi KISZ-bizottság meghatározta a kongresszusra való felkészülés intézkedési tervét. Hangsúlyozták; a következő hónapokban okosan kell gazdálkodni az idővel, hisz a központi tanácskozási vitára bocsátott dokumentumai és a szervezeti élet eseményei egyaránt fontosak. A kongresszussal kapcsolatos legfontosabb teendőkről november 22-én tart főkészítést a városi KISZ-bizottság valamennyi szegedi KISZ-szervezet titkárának. Ezt követően a munkásfiatalok alapszervezeteiben december 2-től 1986. február 28-ig két taggyűlést tartanak. Az első gyűlést tartanak. Az első munkájával együtt — az előző mozgalmi évet, vezetőségeket, küldötteket választ-

nak, míg a másodikon döntenek az új akcióprogramokról, megtárgyalják a kongresszusi vitaanyagot. A diákok 1986. február 1. és március 15. között egy taggyűlésen végzik ugyanezeket a teendőket. Szegeden a munkahelyi, intézményi küldöttgyűléseket 1986 márciusában tartják, a városi küldötttervezet 1986. április 19-én kerül sor.

A testület személyi kérdésben döntött. A KISZ-bizottság politikai munkatársává választotta Majláthné Lippai Évát, aki testületi tag is. Ugyanakkor eddigi munkatársát, Németh Istvánt fölmentette, és a KISZ-iskola igazgatójává nevezte ki.

A fiataloknak Borbély József titkár beszámolt a MÁV KISZ-bizottságának, a küldöttgyűlés óta végzett munkájáról, Dobra Ferenc a gazdaságpolitikai munkabizottság tevékenységét ismertette. Az ülés munkájában részt vett Germáné Vastag Györgyi, a megyei KISZ-bizottság első titkára.

M. E.

Diákszínpadok vetélkedője

A jövő évi csurgói diákszínjátszó fesztivált megelőzően országos diákszínpadi minősítő versenyt hirdet a KISZ Központi Bizottságának középiskolai és szakmunkástanuló tanácsa és a Népművelési Intézet.

A vetélkedőre azok a színpadok jelentkezhetnek, amelyek kérik országos minősítésüket, s amelyeknek tagjai nagyobb részt középfokú tanintézetek tanulói. A jelentkezéseket a megyei művelődési központokhoz kell eljuttatni 1985. december

1-ig. A jelentkezési lapokat — amelyek a megyei művelődési központokban szerezhetők be —, december 15-ig szolgálattal úton megküldi a Népművelési Intézetnek.

A csoportok számától függetlenül megyei vagy több megye részvételével összevont bemutatókat rendeznek. Ezek helyéről és idejéről 1986. január 31-ig a Népművelési Intézet értesíti a diákszínpadokat.

A minősítő bemutatókat 1986. február 15.—március 31. között szombatokon és vasárnapokon tartják meg.

Árváltozások

A Mobil Jármű- és Alkatrész Kereskedelmi Vállalat és az Autótechnika Személygépjármű Alkatrész Termelőüzem Kereskedelmi Vállalat közli, hogy a szocialista viszonylatból importált személygépkocsialkatrészek és -tartozékok fogyasztói ára — a beszerzési költségek növekedése miatt — az új áron való beszerzés időpontjától függően átlago-

san 7,7 százalékkal emelkedik.

A konzervgyárak és a forgalmazó kereskedelmi vállalatok közlik, hogy a kedvetlen termés okozta jelentős nyersanyag-felvásárlási ár-emelkedés miatt a csemege-uborka-konzervek fogyasztói árát november 12-től a minőségtől függően, 15—20 százalékkal emelik.